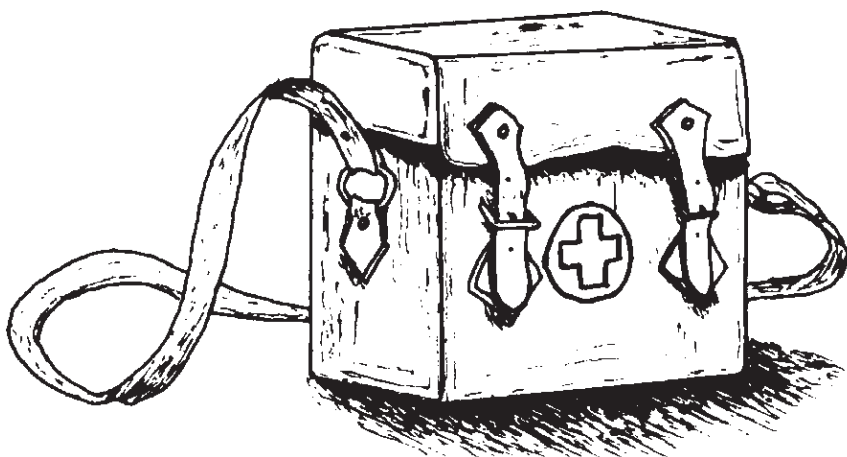

Энг Зарур Дорилар Тўплами Ёки Аптечка (Дориқути)

23

БОБ

Ҳар бир қишлоқда ва қишлоқдаги хонадонларда кутилмаган ҳолларда ёрдам кўрсатиш учун мўлжалланган энг зарур дорилар тўплами (аптечка) тайёр туриши керак:

- Хонадонда биринчи ёрдам кўрсатишда ишлатиладиган дорилар, оддий уколлар ва оддий хасталиклар учун ишлатиладиган нарсалари бор УЙ АПТЕЧКАСИ бўлиши керак.

- Ҳар бир маҳаллада эса кундалик муаммоларни ҳал қилишда ҳам, шунингдек жиддий касалликлар пайдо бўлиб қолганида ёки бир тасодиф рўй берганида ишлатишга ҳам асқотадиган нарсалар жамланган аптечка (МАҲАЛЛА АПТЕЧКАСИ, 398-бет) бўлиши керак. Бирор одам, у хоҳ тиббиёт ходими ёки ўқитувчи бўлсин, унга жавобгар бўлиши керак. Иложи бўлса, бутун маҳалла аҳли аптечкани ташкил қилиш ва дориларга пул тўлашда иштирок этиши керак. Кўпроқ бера оладиганлар кўпроқ пул қўшиши керак. Лекин барча одамлар, **аптечканинг** пул қўша оладиган ва қўша олмайдиганлар учун ҳам умумий эканлигини тушуниши керак. **Аптечка ҳамма учун бўлиши керак.**

Ҳаммабоп Тиббиёт Қўлланмаси 2013

Кейинги бетларда аптечкада бўлиши мумкин бўлган дорилар ҳақида билиб олишингиз мумкин. Берилган дорилар жадвалини сиз яшаётган жойингизга қараб мослаштириб олишингиз мумкин.

Жадвалда замонавий дорилар берилган бўлишига қарамай, унга хавфсиз ва фойда қиладиган халқ табобати дорилари ҳам қўшилиши мумкин.

Дорилар миқдори қанча бўлиши керак?

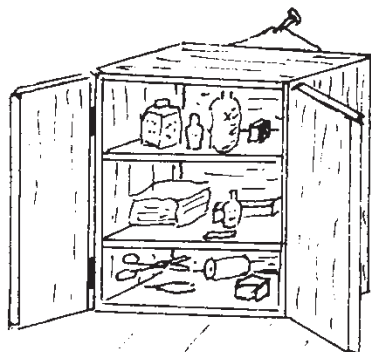
Аптечкада сақланиши керак бўлган дорилар миқдори, тавсия қилинган энг кам миқдордан оз бўлмаслиги керак. Кўп ҳолларда давони бошлаб олишнинг ўзи кифоя. Касални шифохонага олиб бориш ёки бирор кимсани кўпроқ дори учун жўнатиш керак бўлиб қолиши мумкин.

Дорилар миқдори аптекадан фойдаланувчи кишилар сони ва дорилар ишлатилган сайин ўрнини тўлдириб бориш қанчалик қийинлигига ҳам боғлиқдир. Оила ва маҳалла аҳлининг қурбига ҳам боғлиқдир. Баъзи дорилар анча қимматга тушиши мумкин, лекин зарур вақтларда улар қўл остида бўлгани маъқул.

УЙ АПТЕЧКАСИНИ (ДОРИҚУТИСИНИ) САҚЛАШ

- 1. ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ. Барча дориларни болалардан узоқроқда сақланг.** Кўп миқдорда ичилган ҳар қандай дори заҳарли бўлиши мумкин.
- 2. Ҳар бир дорида, унинг номи ёзилган қоғози ва уни ишлатишга доир йўл-йўриқлар борлигига эътибор беринг.** Аптечкада ушбу китобнинг нусхасини сақланг.
- 3. Барча дорилар ва тиббий жиҳозларни суварак (таракан) ва каламушлардан узоқроқда тоза, қуруқ ва совуқроқ жойда сақланг.** Асбоблар, бинт ва пахтани оғзи берк целлофан халтада сақланг.
- 4. Кутилмаган ҳолларда керак бўладиган дориларни доим қўлингиз остида сақланг.** Ишлатилган дорининг ўрнини тўлдириб қўйишга ҳаракат қилинг.
- 5. Ҳар бир дорининг ИШЛАТИЛИШ (ЯРОҚЛИК) МУДДАТИга эътибор беринг.** Агар ишлатилиш муддати ўтиб кетган ёки дори айниган бўлса, уни йўқ қилиб ташланг ва янгисини олиб келинг.

**Дориларни болалар
ололмайдиган
жойда сақланг.**

УЙ АПТЕЧКАСИ УЧУН ДОРИ-ДАРМОНЛАР СОТИБ ОЛИШ

Ушбу китобда берилган дориларнинг кўп қисмини каттароқ шаҳар дорихоналаридан сотиб олиниши мумкин. Агар бир-неча оила ёки қишлоқ аҳли бир бўлиб, ўзларига керакли дориларни олмоқчи бўлсалар сотувчи дориларни арзонроқ нархда бериши ҳам мумкин. Дориларни улгуржи сотиб олиш ҳам мумкин, бу янада арзонроққа тушади.

Агар дорихонада сизга керакли дори бўлмаса, унинг ўрнини босадиган бошқасини олинг, лекин унинг сиз излаган дорига ўхшашлиги ва миқдорига эътибор беринг.

Дориларни сотиб олаётганда уларнинг нархларини солиштиринг. Баъзи дорилар бошқаси билан бир хил эканлигига қарамай, баъзи фирмаларнинг дорилари анча қимматроқ. Қиммат дорилар арзонларидан яхшироқ эмас. Иложи бўлса, **фирмалар томонидан чиқарилган машҳур дорилардан кўра оддий дорилардан сотиб олинг**, чунки улар одатда арзонроқ. Баъзан сиз каттароқ миқдорли дорини сотиб олиш орқали ютишингиз мумкин. Масалан: 500,000 ЕД. ли Пенициллин 250,000 ЕД. ли Пенициллиндан бир оз қиммат бўлади холос, шунинг учун, каттароқ миқдорлигини олиб уни 2 та миқдор сифатида ишлатишингиз мумкин.

УЙ АПТЕЧКАСИ

Ҳар бир хонадон аптечасида қуйидаги нарсалар бўлиши керак. Ушбу дорилар қишлоқларда кўп учрайдиган оддий касалликларга даво қилиш учун етарлидир. Аптекангизга фойдали халқ таботати дориларини ҳам қўшиб қўйинг

КЕРАКЛИ НАРСАЛАР

Дори ва ашёларнинг илшлатилиши ҳамда номи	Нархи (ўзингиз ёзинг)	Тавсия қилинган миқдори	Қуйидаги бетга қаранг
ЯРАЛАР ВА ТЕРИ МУАММОЛАРИДА: пакетланган стерил ёпишқоқ ленталар (лейкопластир)		20	200, 408, 482
25,5; 51: 76,5 мм.ли бинтлар		2 тадан кичик	184
тоза момиқ пахта		халтачада	82, 161, 179
лейкопластир, кенглиги 25,5 мм.		2 та	182, 184
совун - агар иложи бўлса, махсус дезинфекцияловчи совун		1/4 литр	
70 % ли спирт		4 та кичик шиша	102, 162
Водород пероксид эритмаси		2-3та	349, 431
Вазелин		1/2 литр	179, 200, 442
оқ сирка		100 г.	615, 372, 380, 527
олтингурт		1 та	380, 382, 388, 396
қайчи (зангламаган)		1 та	470
учли пинцет			180, 328
ТАНА ҲАРОРАТИНИ ЎЛЧАШ УЧУН: термометрлар (оғиз учун) (пешов учун)			101, 102
КЕРАКЛИ НАРСАЛАРНИ ТОЗА САҚЛАШ УЧУН: полиэтилен(целлофан) пакетлар			373, 535

ДОРИЛАР

Дориларнинг ишлатилиши ва номи, жумладан фирма томонидан берилган ном	Ўзбекистондаги номи (ўзингиз ёзинг)	Нархи (ўзингиз ёзинг)	Тавсия қилинган миқдори	Бетни қаранг
<p>БАКТЕРИАЛ Инфекцияларда:</p> <p>1. Пенициллин, 250 мг. ли таблеткалар (Феноксиметил Пенициллин)</p>			40	629
<p>2. Т-исептол (сульфаметокзол 400 мг. билан триметоприм 80 мг.)</p>			40	641
<p>3. Ампициллин, 250 мг. ли капсулалари</p>			24	634
<p>ОҒРИҚ ВА ИСИТМАГА ҚАРШИ:</p>			50	649
<p>5. Аспирин, 0,25; 0,5 мг. таблетка</p> <p>6. Парацетамол, 500 мг. таблетка.</p>			50	651
<p>ҚЎТИР ВА БИТЛАРГА ҚАРШИ:</p> <p>7. 2 %- 5% ли Олтингугурт мази ва Олтингугурт салицилат мази ёки Бензил бензонат, 20% ли крем</p>			1 шиша 20 гр.	672
<p>ҚИЧИШИШ ВА ҚАЙТ ҚИЛИШЛАРДА:</p>			12	677
<p>9. Прометазин (Пипольфен) 25 мг. таблетка.</p> <p>ОДДИЙ ТЕРИ Инфекцияси:</p>			4 шиша	670
<p>10. Зелёнка (кўк дори)</p> <p>КЎЗ Инфекциясида:</p> <p>11. Гентамицин, кўз томчиси</p>			2 шиша	681

МАҲАЛЛА АПТЕЧКАСИ

Маҳалла аптекасида, уй аптекаси учун мўлжаллаган дориларнинг ҳаммаси кўпроқ миқдорда бўлиши лозим, чунки бунда маҳалла аҳлининг сони ва маҳалланинг марказдан қанчалик узоқлиги ҳисобга олиниши керак. Қуйида берилган дорилар ҳам аптекага киритилиши керак; уларнинг кўпи хавfli касалликларни даволаш учун мўлжаллангандир. Сиз жадвални яшаётган жойингиздаги касалликларни ҳисобга олган ҳолда ўзгартириб, унга қўшимча қилишингиз мумкин.

ҚЎШИМЧА НАРСАЛАР

Ишлатилиши	Воситалар номи	Нархи	Сони	Бет
УКОЛ ҚИЛИШ УЧУН:	5мл. шприц 0,6 ва 0,9 см. маҳсус узунликдаги игналар		2 3-6 2-4	161
СИЙИШГА ҚИЙНАЛИШ	катетер (резинали ёки пластик)		2	446 447, 767,
ВЕНАЛАРНИНГ ШИШИШИ ВА ПАЙЛАРНИНГ ТОРТИШИШИ:	эластик боғламлар, кенглиги 51 мм. ва 76,5 мм.		3-6	208
Қулоқ ва бошқаларни кўриш учун	кичкина фонар		1	106, 471

ҚЎШИМЧА ДОРИЛАР

Ишлатилиши	Дориларнинг номи	Ўзбекистондаги номи	Нархи	Сони	Бет
ОҒИР Инфекцияларда:					
Пенициллин уколи; Бензилпенициллин-новокаин 600,000 ЕД.				20-40	632
2. Ампициллин, уколи 250, 500 мг. ли флакончалар				20-40	634
3. Гентамицин 40 мг. 1 мл. да; 80 мг. 2 мл. да				20-40	643
4.Доксициклин капсулалари ёки таблеткалари 100 мг.				40	639

Ҳаммабоп Тиббиёт Қўлланмаси 2013

Ишлатилиши	Дориларнинг номи	Ўзбекистондаги номи	Нархи	Сони	Бет
АМЁБИЯЗ ВА ЛЯМБЛИЯЗДА:					
4. Метронидазол, (Трихопол), 250 мг. таблетка				40-80 15-30	649
ТУТҚАНОҚ, ҚОҚШОЛ ВА ҚАТТИҚ ЙЎТАЛ МАҲАЛЛАРИДА					
5. Фенобарбитал 100 мг. таблетка.				5-10	669
ОҒИР АЛЛЕРГИЯ ВА АСТМАДА					
6. Эпинефрин (Адреналин) уколи, 1 мг. ли ампула				5-10	682
АСТМАГА					
7. Салбутамол (Аэрозол)				3	693
ТУҒРУҚДАН КЕЙИНГИ КЎП ҚОН КЕТИШГА					
8. Метилергометрин (0,02 % ли) 0,2 мг. ли укол, Окситоцин 1мл.(5ЕД)				5 та	730
КАМҚОНЛИК:					
9. Темир (Темир сульфат) 200 мг. таблетка (дориларда С (Ц) витамини ва фолат кислота бўлса яна яхши)				1000	702

БАЪЗИ ЖОЙЛАРДА КЕРАК БЎЛАДИГАН ДОРИЛАР

Ишлатилиши Дориларнинг номи	Ўзбекистондаги номи	Нархи	Сони	Бет
КЎЗЛАРНИНГ ҚУРИШИ УЧРАЙДИГАН ЖОЙЛАРДА (КСЕРОФТАЛМИЯ)				
Витамин А 5000 ва 25000 М.Э. (Ретинол) капсулалар			10-100	705
ҚОҚШОЛ УЧРАШИ МУМКИН БЎЛГАН ЖОЙЛАРДА				
Қоқшол антитоксини 50.000 ЕД. (иложи бўлса, кукунлаштирилгани)			2-4 шиша	652
ИЛОН ВА ЧАЁН ЧАҚИШИ МУМКИН БЎЛГАН ЖОЙЛАРДА				
Чақишга қарши махсус зардоблар			2	653
БЕЗГАК УЧРАШИ МУМКИН БЎЛГАН ЖОЙЛАРДА				
Хлорохин фосфат (хингамин, делагил, маларекс) 250 мг. таблетка.			50	656
ВАЗНИ ЕТАРЛИ БЎЛМАГАН ЯНГИ ТУҒИЛГАН ЧАҚАЛОҚЛАРДАГИ ҚОН КЕТИШЛАРНИ ОЛДИНИ ОЛИШ ЁКИ ДАВОЛАШ УЧУН				
К витамини 10 мг. ампула укол			2	706

СУРУНКАЛИ КАСАЛЛИКЛАР УЧУН ДОРИЛАР

МАҲАЛЛА АПТЕЧКАСИда сил, пес, ёки шистосомоз каби сурункали касалликларга қарши дориларни сақлаш талаб қилинмайди. Бемор ушбу касалликлардан бирига чалинганлигини аниқлаш учун тиббиёт марказида махсус текширувлар ўтказилиши зарур, керакли дорилар ҳам ўша ернинг ўзида топилади. Қишлоқ аптечасига тўпланган дорилар, одамларнинг яшаш шароити ва бунга маъсул одамларнинг тиббий маълумотига боғлиқдир.

ЭМ ДОРИЛАР

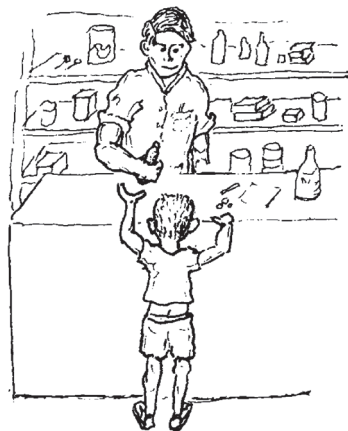
Эм дорилар ушбу жадвалга киргизилмаганлигининг сабаби, улар одатда Соғлиқни Сақлаш Вазирлиги томонидан берилади. Лекин болаларнинг вақтида эмланганлигини қатъий назорат қилиш керак (273-бет). Шунинг учун, совутгич (холодильник) бор жойда, маҳалла аптечканинг бир қисмини ва айниқса, АҚДС, шол ва қизамиққа қарши эм дориларни унда сақлаши керак.

ҚИШЛОҚ ДОРИ СОТУВЧИСИГА (ФАРМАЦЕВТИГА) МУРОЖААТ

Азиз дўстим !

Сиз дўконингизда дорилар сотадиган бўлсангиз, одамлар сиздан қайси дорини сотиб олиш ва уни қандай ишлатилиш кераклиги ҳақида сўрайдилар. Сиз одамлар соғлиғи ва билимига катта таъсир қилишингиз мумкин.

Ушбу китоб харидорингизга фақат керакли дориларни сотиб тўғри маслаҳат беришингизга ёрдам беради.

Ўзингиз билганингиздек, кўпинча ночор оилалар шундоқ ҳам оз пулларини фойда қилмайдиган дориларга сарфлайдилар. Сиз уларга ўз соғлиқ эҳтиёжларини ва пулларини оқилона сарфлашларини тушунишга ёрдам бера оласиз.

Масалан:

- Агар одамлар сўраган дори сизда бўлмаса, сиз уларга дорининг бошқа номланишини айтиб беришингиз мумкин
- Агар одамлар йўталга қарши сироп, камқонликка қарши В12 ёки жигар экстракти, оғриқ ёки пай тортишишига Пенициллин ёки шамоллаганга тетрациклин олмоқчи бўлсалар, уларга бу дориларни кераги йўқлигини ва уларнинг фойдасидан зарари кўпроқ эканлигини тушунтиринг. Улар билан керакли дорилар ҳақида гаплашинг.
- Агар бирор кимса қувват берувчи витаминлардан олмоқчи бўлса, унга шу пулини тухум, мева ёки сабзавотларга сарфлаши фойдалироқ эканлигини тушунтиринг.
- Агар одамлар таблеткалари бор дориларнинг уколини олмоқчи бўлса, уларга таблетка хавфсизроқ эканини тушунтиринг.
- Агар бирор одам „шамоллашга қарши таблетка“ ёки аспирииннинг қиммат туридан олмоқчи бўлса, уларга оддий аспирин (ёки Парацетамол) ҳам кўп сув билан ичилганда яхши фойда беришини тушунтиринг. Таблетка ва уколларнинг фойдалари бир хил, лекин таблеткалар хавфсизроқдир.

Ҳаммабоп Тиббиёт Қўлланмаси 2013

Агар сиз бу китобдан керакли маълумотни топиб, харидорингиз билан биргаликда ўша жойни ўқисангиз, сизга тушунтириш анча осонроқ бўлади.

Фақат фойдали дориларни сотинг. Дорихонангизни Уй ва Маҳалла Аптечасида керак бўладиган нарса ва дорилар ҳамда оддий, яшаш жойингизда кўп учрайдиган касалликларга қарши арзонроқ дорилар билан таъминланг. Ишлатиш даври тугаган, зарарланган ёки фойдаси йўқ дориларни ҳеч қачон сотманг.

Дорихона одамлар учун ўз соғлиқларини эҳтиётлашни ўрганадиган жой бўлиб қолиши керак. Агар сиз орқали одамлар дориларни оқилона ишлатиш йўлларини ва миқдорларини, шунингдек уларнинг хавфлари ва эҳтиёт чораларини билиб олсалар, сиз жамиятингиз учун буюк хизмат қилган бўласиз.

Омад сизга ёр бўлсин!

Ҳурмат билан “Ҳаммабоп Тиббиёт Қўлланмасининг” ижодий жамоаси.